

Idinthakaraiko andreak dira nuklearren aurkako aitzindariak Indian

Pello Zubiria Kamino

@pellozubiria

Indiak 21 errektore nuklear dauzka dagoeneko argindarra ekoizten zazpi zentraletan, sei gehiago ari da eraikitzen eta agintariak aipatzen dute 2032rako labe atomikoen ahalmena gaurkoena halako sei izatea, erregai gehiena atzerritik inportatu behar izan arren. Ofentsiba horren aurrean zenbait erakunde eta herrik diraute borrokan, tartean Kurdankulam zentralaren ondoan bizi direnek, emakumeak gidari.

Arrantzarako egurrezko ontzi txikiak lehorrerata dauden hondartzan, milaka jende ur bazterrean protestan, urrutian zentral nuklearra ageri da, jendeen buru gainetik poliziaren hegazkin bat manifestazioa sakabanatu nahian... Neska polit ilehoriak eta furgonetan etorritako mutiko bizardun sendak ez, baina larruzal beltzaraneke herritar txiroke nuklearraren aurka garrasika, ez da "Atomkraft? Nein danke!" dion eguzki irribarretsua gerizpean espero zenezakeen matxinada. Indian zaude, eta hemen "Nuklearrik ez, eskerrik asko" oihukatzen dute arrantzale gizonezkoek eta eliza katolikoan babestu diren emakumeak.

Jendeen haserrea eta agintarien erantzun bortitza Amirtharaj Stephenek argazkitan bildu ditu bere blogean: "Koodankulam: A Nuclear Plant In My Backyard". Argazkilariak aitortzen duenez, gaztetan bera ere ez zen askorik kezkatu atomoaren arriskuez: aitak lan egiten zuenez nuklearrentzako ur astuna -deuterio oxigenoa ere deitua- ekoizten zuen lantoki moderno batean, inolako lanjerririk ez zela irakatsi zioten umetatik.

Amirtharaj Stephen bezala, Kudankulam eskualdeko jendeak ere ez ziren gehiegi larritu ondoan eraikitzen ari zitzaizkien zentral nuklearrak 2011n Japoniako Fukushima hondamendia gertatu zen arte, lurrikararen eta batik bat ondorengo tsunamiaren indarrez. Kudankulam Indiako beheko muturrean

dago, Tamil Nadu estatuan, eta berehala oroitzen ziren 2004an itsas bazter hau suntsitu zuen beste tsunami handiaz: zer gertatuko zen uranioz kargatuta aurkitu balu 2011n abian jartzeko atarian zegoen lapiko erradioaktiboa?

Stephenek argazki batean ageri dira milak herritar eliza katolikoaren atarian babestuta agintariak ezarritako setio garaian, bestean gaeuz kanpaturik -Gipuzkoa Zutikekoek ez dute deus asmatu- hondartzan zentral inguruan, poliziak makilaz sakabanatzen jendeak, emakumea ur bazterrean jaiki ezinik polizien artean, emakume gehiago eliza barruan gose greban...

Protestarik handienak Idinthakarai arrantzale herrian burutu direnez, bertatik kronika bidalia du *The Guardian* egunkarira Vidhi Doshi kazetariak: "The lonely struggle of India's anti-nuclear protesters" (Indiako protestalari anti-nuklearren borroka bakartia), honela hasten dena: "Emakumeak dira buruzagiak Tamil Nadu estatuan zentral nuklearraren kontrako protestan; baina Indian jende gutxi daki zein herritakoak diren eta bakarrik utzi dituzte beren borrokan".

Ekainaren 6ko kronikan Vidhi Doshik kontatu du nola bost emakumek egun horretan ekin dioten gose grebari eguneroko lanak utzirik. 2011n hasitako txandakako gose grebaren 1.754. eguna zen, Lourdes Matha eliza katolikoan. 73 urteko Celinek esan dio: "Ez dago gobernu bakar bat, ez alderdi politikoa alerik

ere, gure alde azaldu denik. Andra Marik ez beste inork ez digu laguntzen".

Idinthakarai herrian, Indiako hego muturreko Tamil Nadu estatuan, 1980an hasi ziren zentral nuklearraren kontrako lehen protestak. 1988an Rajiv Gandhi eta Mihail Gorbatxev presidentek sinatu zuten Sobiet Batasunaren laguntzarekin bi errektore eraikitzeko ituna. Sistema sobietarra hondoratzean proiektua linboan galduta geratu zela zirudien arren, berpiztu eta obrak hasi ziren 2002an.

Atomoa arrantzale txiroke hondartzan

Kudankulam ur astuna eta bestelako gaiak lehorreratzeko kai berria eraiki ostean, agintariak 2008an iragarri zuten beste lau errektore gehiago eraiki behar zituztela. 2013an jarri zuten abian lehenbiziko errektorea eta 3 eta 4.aren eraikuntza lanak 2016 otsailean hasi. Denetara konplexuan 6,8 GWeko potentzia ekoiztekotan dira. Celinek esan duenez, "nola onartu dezakegu bigarrena abian jartzea lehenbizikoak hainbeste arazo tekniko eman ditue-nean?".

Narendra Modiren gobernuak agindu du argindarra eramango duela oraindik ez daukaten 300 milioi indiarren etxetara. Indiak, esku lan merkeari esker ekonomia globalizatuan azpi kontraten artean leku bat lortu duelarik, elektrizitate eske handia dauka. Txina eta AEBek beste inork ez du Indiak adina energia

Amirtharaj Stephenen argazkiak Kurdankulamgo zentralaren kontrako protestaren irudi bat bildu du. Argazkilariak berak dio oinean: "Xavieramma, Idinthakaraiko herritarra, laguntza eske oihuka poliziek itsasoraino bultzaka eraman ostean. Ondoren poliziek atxilotu egin zuten eta 16 delitu gaineratu, tartean batzuk larriak: sedizioa eta nazioaren kontrako konspirazioa". 2011tik txandakatzen dira Idinthakaraiko emakumeak eten gabeko gose greban.

kontsumitzen. 120.000 milioi dolar gastatu du iaz energiako inportazioetan.

Gobernua nuklearra aurkezten du energia gosea asetzeko soluziotzat, horretarako antolatu zuen Nuclear Power Corporation of India. Baina inbertsio itzelezko horiek arren, atomoak ez du asetzen indiarren beharren %2 baino. SP Udayakkumar ekintzaile antinuklearrak dio: "Indiak nuklearretatik lortuko balu behar duen energiaren erdia edo herena, orduan arrazoi bat edukiko zuten aldekoek. Baina hainbeste urtean Idinthakaraikoak bezalako jendeak jipoitu eta zanpatzen aritu ostean, galdetu behar da ea ezertarako balio izan duen".

Atomoaren aldeko temaren sustraie-tako bat Udayakkumarrek dakusa prestigio nahi batean: "Nori egiten diote mesede zentral nuklear horiek ez bada horiek Indian eraikitzen dituzten atze-

rriko konpainiei?". Prestigio bila agintariak, energia zentraletik urruneko industriari saldu eta inguruko herritarrak oraindik argindarrrik gabe.

1989an Sobiet Batasuna hondoratuta eta 1991n Rajiv Ghandi erahila, 1997an Deve Gowda eta Boris Yeltsinek sinatu zuten proiektu nuklearren jarraipena. Geroztik, Kanada, AEB, Australia eta Japoniak ere hartu dituzte agenda nuklear indiarren zatiak.

Zalantzarik gera ez dadin, Barack Obamak Indiarako azken bisitan sinatu du itun bat, zeinaren bidez edozein istripuren aurrean konpainia amerikarren erantzukizunak mugatzen diren.

Bitartean, Idinthakarain segitzen dute Kudankulam zentralaren kontrako protestek. Batzuk nazkatu edo nekatu dira, aktibistek herrira arazoak ekarri dituztelakoan, edo etsai indartsuegiri aurre

egitea alferrik delako: "Munduko estatu handiak sartuta daude honetan, guk nola geldiaraziko ditugu?".

Beste askok protestak indartu dituzte Fukushima hondamendiaren ostean. Ordainetan, poliziak gero eta bortitza-go jipoitzen ditu. Agindu zituzten garapen proiektuak deusetan geratu zaizkie agintariei, inork ez du inoiz ikusi larrialdiko plan bakar bat.

2011ko irailaren 11n gose greba masiboari ekin zioten Idinthakarai eta Kudankulam herrietan, agintarien bortizkeriari Ghandiren metodoekin erantzuteko. Urteotan poliziek bost herritar hil eta sail handi bat zauritu dute, bestelako zigor administratiboez gain. Vidhi Doshik informatu duenez, ia bost urteren buruan emakumeak txandakatzen dira baraualdian Lourdes Matha eliza katolikoan. ■

zuri begira

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

